

Mottagare

Miljö- och byggnämnden

Yttrande om ansökan och MKB; vindparken Ran öster om Gotland

Förslag till beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att lämna yttrande enligt avsnitt under bedömning, gällande ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), från Ran Vindpark AB (bolaget).

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) lämnar synpunkter på ansökan och MKB gällande Vindpark Ran, som planeras i ett ca. 327 kvadratkilometer stort område ca. 12 kilometer öster om Gotland. I området vill Ran Vindpark AB sätta upp som mest 121 vindkraftverk med en totalhöjd på upp till 310 meter. Detta yttrande ska, utifrån tillsynsmyndighetens roll, ses som synpunkter på verksamheten i stort och behovet av kompletteringar i vissa delar av ansökan.

Bedömning

SBF är generellt positiv till en utbyggnad av vindkraft och då platsen för den sökta verksamheten delvis sammanfaller med nya översiktsplanen, förefaller det som ett bra val av plats. Den sökta verksamheten är dock omfattande och det är mycket svårt att bedöma vilken påverkan denna skulle kunna leda till på människors hälsa och miljö. Av den anledningen kan inte SBF bedöma om verksamheten i sin helhet kan tillåtas eller ej. Synpunkterna som framförs här får också ses utifrån att viss information kan ha missats, i det digra materialet. Vid den genomgång av ansökan och MKB som gjorts har dock visst behov av kompletteringar upptäckts, se nedan.

SBF ser behov av kompletteringar inom följande områden av ansökan och MKB:

- Fåglar, fladdermöss och driftreglering.
- Hinderbelysning utifrån eventuell påverkan på fåglar och fladdermöss.
- Ansökan saknar redogörelser för plats för anslutning på land, samt varifrån utskeppningen ska ske vid anläggning och vilken hamn som blir aktuell att utgå ifrån vid servicearbeten.

Fåglar, fladdermöss och driftreglering

SBF konstaterar att Bilaga B. 8 "Artskyddsutredning fågel – Ran, ..." inte finns med bland det material som remitterats. Möjligen har det att göra med att bilagan är föremål för sekretessbegäran.

Som SBF förstår det så ska två skyddsåtgärder vidtas för att undvika att fåglar och fladdermöss kolliderar med vindkraftverken. En frigång på minst 30 meter mellan vattenytan och vindkraftverkens rotorspets, samt någon form av driftreglering. Bolaget är villigt att driftreglera verken vid vissa tider för att undvika kollisioner med nattmigrerande småfåglar och fladdermöss. Vidare ska ett undersökningsprogram genomföras, för respektive nattmigrerande fåglar och fladdermöss, för att undersöka att driftregleringen står i rimlig proportion till kostnaden för denna reglering. Hur driften kan regleras står bara skrivet i allmänna ordalag och det framgår inte om det kan innebära att verken stängs av helt eller bara regleras ner. SBF anser att delarna i ansökan och MKB som handlar om driftreglering är för vagt beskrivna för att kunna utgöra underlag för tillsyn, samt att även vad som ska ingå i undersökningsprogrammet måste tydliggöras.

Om det blir aktuellt med kamerasystem som reglering, hur tänker bolaget sig detta och har bolaget övervägt att ha ett svartmålat rotorblad (något som har visat sig effektivt för att undvika kollisioner vid Smøla i Norge)?

Hinderbelysning

Ansökan och MKB saknar ett resonemang om hinderbelysningens eventuella påverka på fåglar och fladdermöss. Det bör utredas hur den, enligt ansökan angivna, hinderbelysningen dels kan påverka migrerande fåglar och fladdermöss och dels kan dra till sig insekter som i sin tur attraherar fladdermöss.

Ingen redogörelse om anslutning till land, eller hemmahamn vid anläggningsarbete och service

Anslutning av Vindpark Ran står som följdverksamhet och det är oklart om anslutningen ska ske till Gotland eller svenska fastlandet. Vidare är det oklart om verkens huvudkomponenter kommer transporteras till närliggande hamn för montering eller gå direkt ut till parkområdet. Dagliga transporter kommer att ske av personal och mindre komponenter från "närliggande installationshamn". Ingenting nämns om omfattningen av transporter, eller tidpunkter på dygn och år för dessa. SBF finner det märkligt att allt detta ska ses som en följdverksamhet och anser att det bör prövas inom ramen för denna ansökan.

Tillsynsansvaret är delat enligt vad som framförs i ärendebeskrivning. Enligt SBF framstår det som att det mesta av tillsynen över sökta verksamhet kommer ligga under länsstyrelsens ansvar. Därför avser Region Gotland att lämna tillbaka sin del av tillsynsansvaret till länsstyrelsen, gällande Vindpark Ran, vid ett positivt domslut. I detta sammanhang kan även konstateras att

bolaget i sin ansökan verkar utgå från att det är länsstyrelsen som har det fulla ansvaret för tillsynen.

Till sist vill SBF, utifrån uppgifter i ansökans punkt 38, göra mark- och miljödomstolen och bolaget uppmärksamma på att det sedan 2020 inte längre finns några vindkraftverk på Furillen.

Ärendebeskrivning

Den sökta verksamheten, Vindpark Ran, ligger i Östra Gotlandshavet i Egentliga Östersjön. Parkområdet är tänkt att bli cirka 327 kvadratkilometer stort och ligga cirka 12 kilometer öster om Gotland. Bolaget vill sätta upp som mest 121 vindkraftverk med en totalhöjd på upp till 310 meter. Området för ansökan omfattar riksintresse för rörligt friluftsliv och delar av området överlappar område med riksintresse för yrkesfiske. Vidare ligger det aktuella området i närheten av ett antal Natura 2000-områden, som är utpekade enligt fågeldirektivet.

Bolagets ansökan med MKB gäller tillstånd enligt 9 kap. om miljöfarlig verksamhet och 11 kap. om vattenverksamhet, enligt miljöbalken (MB). Vidare söker de även Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB, med avseende på områdena Asunden (SE034015), Skenholmen (SE0340127) och Ryssnäs (SE0340155). Bolaget har hållit ett fysiskt samrådsmöte med Region Gotland den 2 oktober 2023. Den 18 november 2024 lämnade Region Gotland in ett yttrande där de tillstyrkte att bolaget ges tillstånd till att uppföra ansökta vindpark på aktuellt område öster om Gotland, enligt 16 kap. 4 § första stycket MB, ärende RS 2024/2024.

I Region Gotlands nyligen antagna översiktsplan "Vårt Gotland 2040" sammanfaller ett område utpekad som nytt område för energiutvinning, benämnt E17, med delar av sökt område för Vindpark Ran.

Då inget tillfälle har givits för begäran om kompletteringar av ansökan och MKB, får detta yttrande delvis ses som synpunkter på kompletteringsbehov. Vidare vill SBF föra fram att tillsynsansvaret över den sökta verksamheten förefaller komplicerat, då det är delat mellan länsstyrelsen och regionen. Sedan 1999 finns beslut om en överlåtelse till kommunen att överta den operativa tillsynen över miljöfarliga verksamheter som kräver tillstånd, så kallade B-verksamheter. Regionen har alltså tillsynsansvar för vindkraft enligt 9 kap. MB. För den sökta verksamheten krävs också tillstånd för vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd, något som länsstyrelsen har tillsynsansvar över. Vidare ingår artskyddsbestämmelser enligt 8 kap. MB i tillståndsförfarandet, något som även det är en fråga för länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2025-04-09
Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – Vindpark Ran, M 4916-24, inkom 2025-03-06
Miljökonsekvensbeskrivning Vindpark Ran, inkom 2025-03-06
Nacka TR M 49-16-24 Kungörelse, daterad 2025-03-04
Region Gotlands yttrande i mål nr M 4916-24, avseende 16:4 MB, daterad 2024-11-18

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Samhällsbyggnadsdirektör

Mattias Edsbagge
Avdelningschef miljö och livsmedel

Skickas till

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
Mål nr. 4916-24

Sökande

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen